

DE RECHTBANK VOOR OORLOGSSCHADE TE IEPER – ANNO 1923

Arthur Saint-Martin Naam: Arthur Karel Pieter-Jan Saint-Martin

Geboortedatum- en plaats: 22 juni 1884, Kortrijk

Woonplaats: Ieper

Ouders: Pieter Jozef Saint-Martin en Maria Theresia Coussement Burgerlijke staat: gehuwd met Margaretha Destrebecq

Opleiding: middelbaar onderwijs

Beroep: bankbediende

Werkzaam als staatscommissaris: 30 november 1921 – 30 september 1930

Vóór de oorlog was Arthur Saint-Martin bediende in verschillende fabrieken.

Op 21 mei 1912 trad hij in het huwelijksbootje met Margaretha Destrebecq in Kortrijk.

Na de Duitse invasie meldde hij zich aan bij het leger. Na de Wapenstilstand, zocht hij een job en ging aan de slag als bankbediende.

In 1921 wenste hij opnieuw zijn vaderland te dienen en solliciteerde hij voor staatscommissaris. Als rasechte West-Vlaming wou hij het liefst benoemd worden in Kortrijk – zijn geboorte- en woonplaats – Ieper of Brugge.

Uiteindelijk werd hij bij Koninklijk Besluit van 30 november 1921 bij de rechtbank voor oorlogsschade van Ieper benoemd.

Op 13 december 1921 werd hij ingezworen door Arthur Butaye en in januari 1922 verhuisde hij naar de Stationsstraat in Ieper.

In januari 1923 kreeg hij het bericht dat hij zijn voormalige collega Demazière als staatscommissaris bij de rechtbank voor oorlogsschade te Ieper zetelend in Wervik, moest vervangen.

Door die beslissing zou Saint-Martin in Wervik schadegevallen moeten bekijken en de kosten ramen. Daarom kreeg hij van zijn overste Esquelin de toestemming om daar te verblijven en deze kosten in rekening te brengen.⁴²⁴ In 1925 kampte de rechtbank van Ieper met heel wat personeelstekort. Esquelin diende als gevolg van de niet-verlenging van staatscommissarisse over te gaan tot een herverdeling van de dossiers op territoriaal vlak. Hij gaf aan Saint-Martin de zaken uit Beveren, Gits, Oekene en Oostnieuwkerke. Bovendien vond hij het raadzaam dat Saint-Martin, die op dat moment nog altijd in Wervik verbleef, zou verhuizen naar de buurt van Hooglede.⁴²⁶ Dit ging niet zonder slag of stoot, want hoofdcommissaris Charles wou eerst weten of “er in het belang van de Schatkist reden bestaat aan den belanghebbende [Saint-Martin] de toelating te verlenen zijn reiskosten van uit Hooglede aan te rekenen”.

Esquelin argumenteerde daarop dat zijn reiskosten minder zouden bedragen dan de verblijfskosten die ze nu moesten betalen omdat hij in Wervik verbleef.

Op 15 mei 1925 startte Saint-Martin in het bureau van Hooglede maar bleef tot 1928 in Wervik wonen.

In 1929 verhuisde hij uiteindelijk naar Roeselare.

Pas op 30 september 1930 werd zijn mandaat niet meer vernieuwd wegens reorganisatie.

Saint-Martin vond deze beslissing onterecht en meende dat niets op zijn prestaties aan te merken viel. Als bewijs voerde hij aan dat aangezien hij veel premies ontving, dit een teken van tevredenheid was van de overheid over zijn werk de afgelopen jaren. Verder beschouwde hij dit ontslag als een straf. Hij begreep niet dat hij als oudstrijder, vroeger bedankt werd voor bewezen diensten dan andere collega's die niet eens mee hadden gestreden in de oorlog. Hij vroeg dan ook een persoonlijk onderhoud met de directeur-generaal Verhaeghe om hierover meer uitleg te krijgen. Diens antwoord was kort en bondig. De stopzetting van het mandaat was zeker geen gevolg slechte werkprestaties. Integendeel, ze waren zeer tevreden over hem. Het ontslag was enkel te wijten aan reorganisatie.

Bovendien verzekerde Verhaeghe dat het contract van andere collega's spoedig niet meer verlengd zou worden omdat de dossiers afnamen. Tot slot zei hij dit: “De beslissing van de Hoogere Overheid onherroepelijk zijnde, kan het onderhoud dat u opnieuw aanvraagt, geen ander antwoord ontvangen en ik denk dat gij niet verder zult aandringen.”

Saint-Martin stond niet alleen in zijn protest. Als oudstrijder steunden zijn collega's van het VOS Verbond hem en kwamen – zoals hun statuten het voorschreven – op voor zijn belangen. Ze stuurden een telegram naar de minister van Financiën Houtart: “Verbond VOS – Vlaamsch Oud Stryders – protesteert krachtadig tegen afdanking van oud strijders staatscommissaris oorlogsschade Ieper terwijl alle niet oud strijders in dienst blijven dankbaarheid des vaderlands staat boven politieke voorkeur.”

Verhaeghe liet zich niet onder druk zetten en bleef bij zijn beslissing. Saint-Martin moest gaan.

Uit het dossier blijkt dat er met Saint-Martin wel degelijk moeilijkheden waren. In een vertrouwelijke nota werd namelijk vermeld dat Saint-Martin op 27 juli 1930 in Roeselare had deelgenomen aan een optocht waarbij hij de nationale vlag droeg met daarop een plakkaat “Te Koop”. Na deze stoet had hij bovendien een antimilitaristische toespraak gehouden.

Zijn oversten duldden het niet dat één van hun werknemers, een staatscommissaris die geacht werd de belangen van de staat te behartigen, zich zo openlijk als flamingant tegen de overheid verzette.

Staatsblad 16 octobre 1947

De burgerlijke kamer der rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Kortrijk, heeft bij vonnis verleend op tegenspraak de 26 Kuli 1947 nt 867 in de zaak : St Martin, Arthur-Karel, handelaar, geboren te Kortrijk, de 22 Juni 1884, wonende te Roeselare Grote Markt nr 7, eiser op verzet, tegen de aanzegging door de heer krijgsauditeur bij de krijgsraad te Kortrijk in data 27 juli 1946 van de inschrijving van zijn naam op de lijst bedoeld bij artikel 4 der besluitwet van 19 september 1945, als lid van het "V.N.V."

Het verzet ontvankelijk e"n niet gegrond verklaard.

Verzetter levenslang geheel vervallen verklaard van de rechten bedoeld bij artikel 123sexties van het Strafwetboek: de openbaarheid ervan bevolen ingevolge artikel 123octies van het Strafwetboek; verzetter verwezen tot de kosten van het geding. begroot op de som van honderd zes en twintig frank; vosniis uitvoerbaar bij voorraad.

Voor eensluitend uittreksel afgeleverd aan de heer procureur des Konings Kortrijk, de 22 Oogst 1947. De griffier A. Adams

Er is geen verhaal gevormd tegen bovenstaand vonnis. Kortrijk de 30 augustus 1947, De griffier A. Adams Kost 20 frank N 11374